

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 6 юни 2025 г.
(OR. en)

9982/25

Междуетноститутуционално досие:
2025/0141 (NLE)

ECOFIN 725
UEM 248
FIN 643
ECB

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 27 май 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 310 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
И СЪВЕТА
NextGenerationEU - Пътят към 2026 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 310 final.

Приложение: COM(2025) 310 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.6.2025 г.
COM(2025) 310 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

NextGenerationEU - Пътят към 2026 г.

До успешното приключване на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) остава една година и половина, затова в настоящото съобщение се прави преглед на изпълнението на този уникален временен инструмент и се отправя поглед към неговото приключване в края на 2026 г.

В съобщението най-напред се обобщават основните резултати, постигнати от МВУ, и се прави преглед на цялостното изпълнение до момента. След това се припомня приложимата правна рамка и съответните крайни срокове, както и оперативните последици от тях по отношение на подаването на искания за плащане, предоставянето на доказателства, процедурата за спиране на плащанията и преразглеждането на планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ). С цел постигане на максимални резултати в условията на закъснения и приближаващ край на механизма на държавите членки се предоставят насоки как да оптимизират допълнително своите ПВУ, какви варианти да обмислят, когато ги преразглеждат и как да планират подаването на последните искания за плащане през 2026 г.

1. МВУ ПОКАЗВА ОСЕЗАЕМИ РЕЗУЛТАТИ ПО МЕСТА

1.1. Бърза реакция на пандемията, която води до дълготрайни въздействия върху растежа

Механизмът за възстановяване и устойчивост представляваше коренна промяна, в начина, по който Европа реагира на въздействията на пандемията от COVID-19. Обявяването му през 2020 г. като основен елемент от NextGenerationEU (NGEU) показва ангажимента на Съюза за всеобхватни и далновидни действия с цел бързо и устойчиво възстановяване от драматичните въздействия на пандемията. Първите резултати бяха незабавни: Пазарите и инвеститорите реагираха положително, спредовете по държавните облигации се свиха, а финансовата стабилност укрепна, с което се стабилизираха икономическите и социалните условия за гражданите и предприятията в ЕС⁽¹⁾.

Подкрепата по линия на МВУ стимулира възстановяването на Европа. Благодарение на предварителното финансиране в рамките на МВУ⁽²⁾ държавите членки получиха бърза финансова подкрепа. За разлика от предишни кризи, които доведоха до рязко свиване на публичните инвестиции в ЕС, публичните инвестиции се запазиха след кризата с COVID-19. Очаква се те да нараснат до 3,8 % от БВП през 2025 г., преди да се стабилизират през 2026 г., в сравнение с 3,2 % през 2019 г.⁽³⁾ Значителна част от това увеличение е свързана с инвестиции, финансирани по линия на МВУ и други фондове на ЕС. Очаква се въздействието върху растежа на БВП да

(1) Mid-term evaluation of the Recovery and Resilience Facility (RRF), 2024; [Insights from the Recovery and Resilience Facility: The Business Perspective - European Commission](#) [Средносрочна оценка на Механизма за възстановяване и устойчивост, 2024 г.; Констатации от Механизма за възстановяване и устойчивост: бизнес перспектива — Европейска комисия]

(2) Между август 2021 г. и януари 2022 г. бяха изплатени близо 57 млрд. евро под формата на предварително финансиране. Това спомогна за облекчаване на краткосрочното въздействие на кризата върху бюджетите на държавите членки

(3) Икономическа прогноза от пролетта на 2025 г.: [Европейска икономическа прогноза. Пролетта на 2025 г.](#)

бъде дълготрайно. Моделите за симулация показват, че само инвестициите в NGEU, т.е. без да се отчита въздействието на реформите, биха могли да доведат до растеж на БВП на ЕС с 1,4 % през 2026 г.⁽⁴⁾

Съчетаването на реформите и инвестициите в цялостен план е една от най-ефективните характеристики на МВУ. Реформите, които често са концентрирани на ранен етап в ПВУ, подобриха рамковите условия в държавите членки и проправиха пътя за по-ефективни свързани инвестиции. Освен това МВУ насърчи провеждането на структурни реформи, които отдавна се препоръчват в специфичните за всяка държава препоръки (CSR) в контекста на европейския семестър. Като цяло изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки се ускори, а държавите членки се справиха с дългогодишни предизвикателства, което отразява и общите приоритети на ЕС⁽⁵⁾.

МВУ се финансира чрез съвместно привличане на заемни средства от страна на ЕС в безпрецедентен мащаб. Емисиите на ЕС се ползват с много висок кредитен рейтинг, който позволява на държавите членки да получават заеми по линия на МВУ при благоприятни условия както по отношение на лихвените проценти, така и по отношение на далечния падеж. Заемането на средства от ЕС е гарантирано от бюджета на ЕС, оценено е от инвеститорите и създаде голямо количество активи в евро, които са важен референтен показател за европейските финансови пазари и които засилват позицията на еврото на международните пазари.

1.2. Инвестициите и реформите дават резултати по места

Подкрепата, предоставяна от МВУ, обхваща голямо разнообразие от области на политиката, което отразява амбицията на инструмента за постигане на структурна промяна. МВУ е първият основан на резултати инструмент от такъв мащаб в ЕС. Плащанията към държавите членки се извършват за постигнат осезаем напредък в реформите и инвестициите. Постигнатите ключови етапи и цели се превръщат в конкретни ползи за гражданите и предприятията в различни области: от образованието и здравеопазването до енергетиката, транспортната инфраструктура, бизнес средата, цифровите обществени услуги, политиките за заетостта, върховенството на закона или научните изследвания и иновациите. Целите на политиките бяха от ключово значение за насочването на реформите и инвестициите в съответствие с приоритетите на ЕС. Плановите на държавите членки са надхвърлили целите съответно от 20 % и 37 % в областта на цифровизацията и климата. За МВУ като цяло разходите в областта на климата се оценяват на около 42 %, а някои държави членки отделят над 50 % от целия си план за екологичния преход на ЕС.

С оглед на дълбоката икономическа интеграция на икономиките на ЕС ползите от всеки ПВУ далече надхвърлят националните граници. Увеличението на търсенето, породено от МВУ в един сектор, води до по-голямо търсене на вносни крайни или междинни стоки от други държави членки, което е от полза за много европейски предприятия. Например увеличаването на производството на

⁽⁴⁾ Mid-term evaluation of the Recovery and Resilience Facility (RRF), 2024 [Средносрочна оценка на Механизма за възстановяване и устойчивост, 2024 г.];

⁽⁵⁾ През периода на изпълнение на ПВУ делът на специфичните за всяка държава препоръки за периода 2019—2020 г., в които е постигнат поне „известен напредък“, се е увеличил от 52 % през 2021 г. до 75 % при оценката на специфичните за всяка държава препоръки за 2024 г.

електромобили в Германия или Франция носи ползи на производителите на автомобилни компоненти в много повече държави членки. По подобен начин дружества от една държава членка могат да участват в мерки по линия на ПВУ на друга държава. Така например по линия на ПВУ на Кипър се финансира изграждането на три водохранилища, произведени от австрийско дружество, за да се повиши сигурността на водоснабдяването в Никозия и Ларнака (Кипър).

Въздействието на МВУ е видимо в целия ЕС. Разпространените ефекти в някои държави членки може да увеличат повече от два пъти прякото въздействие на националния пакет от средства по линия на МВУ до 2030 г.⁽⁶⁾ Предвид мащабите на ПВУ на Италия и Испания, те се открояват като двата основни бенефициера по отношение на очаквания растеж на БВП. Значителен растеж на БВП се прогнозира и за Гърция, Полша, Португалия и Румъния, главно благодарение на преките въздействия на националните им планове, а именно в незабавното стимулиране на производството и заетостта в отраслите, които получават подпомагане, както и увеличеното търсене на вложени суровини от местни доставчици. Третият най-голям бенефициер по линия на МВУ е Германия, до голяма степен благодарение на разпространените ефекти от плановите на други държави членки. В Германия, Австрия и Дания ползите от разпространените ефекти надвишават двойно прякото въздействие от съответните ПВУ, докато в Нидерландия, Ирландия и Люксембург ползите от разпространените ефекти утрояват прякото въздействие. Белгия, Финландия и Швеция също отчитат значителни ползи, като разпространените ефекти са почти два пъти по-големи от прякото въздействие. Във Франция разпространените ефекти увеличават прякото въздействие с половината от националния пакет. Държавите — членки на ЕС, които са силно интегрирани в единния пазар, се възползват най-силно от разпространението на ефектите към БВП. Най-големите ползи от разпространените ефекти спрямо БВП се наблюдават в Словакия, Словения и Чехия, благодарение на тяхната дълбока интеграция във веригите за създаване на стойност в ЕС.

⁽⁶⁾ Източник: Economic impacts of the Recovery and Resilience Facility: new insights at sectoral level and the case of Germany', Michels et al. (2025) [Икономическо въздействие на Механизма за възстановяване и устойчивост : нови констатации на секторно равнище и случаят на Германия“, Michels и др.]

МВУ оказва въздействие там, където е важно

33,4 милиона MWh/година спестено първично енергопотребление (повече от годишното потребление на електроенергия в Дания⁶⁾)

110 655 MW инсталиран допълнителен оперативен капацитет от възобновяеми енергийни източници (равностоен на почти 20 % от инсталирания капацитет на вятърна и слънчева енергия през 2024 г.⁷⁾)

16,2 милиона допълнителни жилища с достъп до интернет мрежи с много висок капацитет

1,2 милиона предприятия, подкрепени с цел разработване на цифрови продукти, услуги и процеси

29 милиона участници в образователни и обучителни програми, подкрепени от МВУ

1,6 милиарда потребители са се възползвали от нови и подобрени публични цифрови услуги

Фигура 1: Въздействие на МВУ по места⁽⁷⁾

(⁷) Данни към 31 декември 2024 г. Източник: [общи показатели](#) и [тематични анализи](#). За годишното потребление на електроенергия в Дания вж. [Eurostat data on Supply, transformation and consumption of electricity in 2023](#). За инсталираните мощности на вятърна и слънчева енергия вж. [Wind energy in Europe: 2024 Statistics and the outlook for 2025-2030 | WindEurope](#) and [EU Market Outlook for Solar Power 2024-2028 - SolarPower Europe](#).

МВУ е двигател на структурни промени⁽⁸⁾

Много от реформите, включени в ПВУ, водят до структурни подобрения в икономиките и обществата на държавите членки.

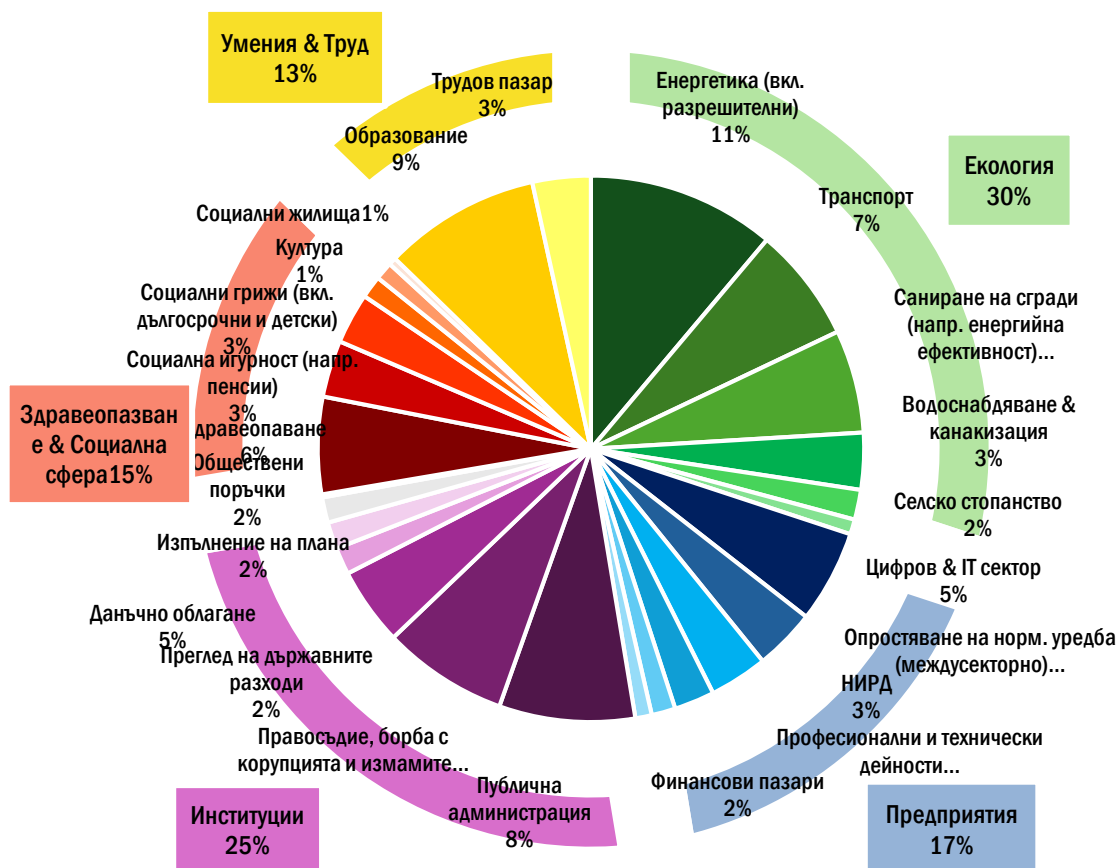
Една четвърт от реформите в рамките на МВУ подобряват качеството на институциите — ключов стълб на дългосрочния растеж. Тези мерки са насочени към модернизиране на публичната администрация, оптимизиране на данъчните системи, подобряване на обществените поръчки и укрепване на съдебната система, рамките за борба с измамите и корупцията.

17 % от реформите по линия на МВУ са насочени към подобряване на бизнес средата. Това включва реформи за опростяване на нормативната уредба, подпомагане на научноизследователската и развойната дейност, подобряване на функционирането на финансовия пазар и улесняване на цифровизацията на предприятията.

Много от реформите са насочени и към подобряване на уменията и резултатите на пазара на труда. Те включват реформи за укрепване на образователните системи, подобряване на функционирането на пазара на труда и повишаване на устойчивостта на системите за социално осигуряване и на пенсионните системи.

Приблизително две трети от тези реформи вече са осъществени и са създадени подходящи рамкови условия за съответните инвестиции.

(Източник: анализ на Комисията, национални планове за възстановяване и устойчивост)

Фигура 2: Общо разпределение на реформите по ключови области на политиките, в % от общия брой реформи (общо = 1 131) ⁽⁹⁾

2. ОСТАВАЩОТО ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ Е КРАТКО

2.1. Изпълнението трябва да се ускори в много държави членки

МВУ е временен инструмент със срок на действие до края на 2026 г., който има за цел да подпомогне държавите членки да се възстановят от кризата с COVID-19 и да повишат устойчивостта на икономиките си. Строгите крайни срокове на механизма отразяват неговия временен характер и целта му да подпомогне възстановяването от пандемията от COVID-19, което от своя страна е в основата на коефициента му за разпределяне на средствата. Тези крайни срокове дадоха силен стимул за бързото изпълнение на реформите и инвестициите в ПВУ в съответствие с целта на механизма за ускоряване на бързото икономическо и социално възстановяване⁽¹⁰⁾.

Като цяло изпълнението и изплащането на средства в рамките на МВУ са бързи, особено по отношение на безвъзмездната подкрепа. Това отразява бързината на осъществяване на реформите и инвестициите в съчетание с осигуряването на предварително финансиране. Към края на май 2025 г. изплатените суми достигнаха 315 млрд. евро (49 % от общата сума) за постигането на 2 218 ключови етапа и цели, свързани с 1 145 реформи и 1 073 инвестиции. В относително изражение на държавите членки са изплатени 57 % от общата безвъзмездна подкрепа и 38 % от общата подкрепа със заеми. Последното отразява също така факта, че при изготвянето на първоначалните ПВУ държавите членки бяха дали приоритет на безвъзмездните средства пред получаването на заеми, а голяма част от подкрепата за заеми беше добавена едва с главите за REPowerEU през 2023 г.⁽¹¹⁾ Повече от 31 % от всички ключови етапи и цели са оценени от Комисията като изпълнени, а държавите членки са докладвали, че още 21 % са завършени.

Независимо че е постигнат значителен напредък и по места са реализирани много успешни примери, в повечето държави членки изпълнението трябва да се ускори. През следващата година и половина предстои да бъдат изплатени около 335 млрд. евро (приблизително 154 млрд. евро под формата на безвъзмездни средства и 180 млрд. евро под формата на заеми). Погледнато в перспектива, държавите членки трябва да представят за оценка още над 4 300 ключови етапа и цели (от общо 7 105).

⁽⁹⁾ Тази категоризация се основава на класификацията по кодовете на NACE и следва перспективата на икономическите сектори. Повече подробности относно методиката могат да бъдат намерени в съответния документ за обсъждане: [Michels et al. \(2025\). Economic Impacts of the Recovery and Resilience Facility: New Insights at Sectoral Level and the Case of Germany, Discussion Paper 221, DG ECFIN.](#)

⁽¹⁰⁾ Mid-term evaluation of the Recovery and Resilience Facility (RRF), 2024 [Средносрочна оценка на Механизма за възстановяване и устойчивост, 2024 г.];

⁽¹¹⁾ От общия размер на подпомагането под формата на заеми (291 млрд. евро) само по време на преразглеждането на ПВУ през 2023 г. са поискани и поети задължения за 125 млрд. евро (или 43 %). Свързаните с тях ключови етапи, цели и плащания съответно са определени главно за втората половина на периода на МВУ.

От самото начало изпълнението на всички проекти, финансирани по линия на МВУ, се очакваше да бъде предизвикателство, предвид обема на финансирането от МВУ, съотнесен както към големината на икономиката на основните държави получателки, така и към размера на съществуващото финансиране от ЕС. Средствата от МВУ също така са в допълнение към други фондове от ЕС, а разпределението на средствата от МВУ представлява значителен дял от БВП в много държави членки, достигайки 16 % за Гърция, 13 % за Хърватия и 11 % за Испания⁽¹²⁾. Макар че административният капацитет бе подобрен в много държави членки през целия период на действие на МВУ, включително чрез мерки, съдържащи се в плановете, все още съществуват някои ограничения (например в областта на издаването на разрешения, където затрудненията трябва бързо да бъдат преодоляни). Освен това набелязването на конкретни инвестиционни проекти отнема време.

Прилагането на МВУ се осъществява също така в условията на няколко кризи. Непровокираната агресивна война на Русия срещу Украйна и последвалата я енергийна криза, високата инфлация, затрудненията по веригата на доставки и някои бедствия, свързани с климата, компрометираща или забавиха изпълнението на мерките по линия на МВУ. Добавянето на главите за REPowerEU към повечето ПБУ през втората половина на 2023 г., заедно с исканията за допълнителни заеми по МВУ, осигури ново финансиране за нови приоритетни мерки, но също така отне значителен административен капацитет в държавите членки, като временно отклони вниманието от изпълнението. Въпреки че през първата половина на 2024 г. прилагането значително се ускори⁽¹³⁾, което спомогна за наваксване на плащанията, размерът на финансирането, което трябва да бъде изплатено до края на 2026 г., остава значителен.

Административната тежест също може да е повлияла на скоростта на прилагане на МВУ. В средносрочната оценка на МВУ държавите членки считат, че решенията за изпълнение на Съвета са прекалено подробни. Правно обвързващият характер на всеки елемент, съдържащ се в него, включително в описанието на мярката, е подкрепен от буквалното тълкуване на Европейската сметна палата. Според някои държави членки това е довело до по-голяма от очакваната административна тежест при прилагането на механизма и до забавяне на изпълнението.

Закъсненията изпълнението се отразяват в неотдавнашното забавяне на плащанията. Въпреки подобренията между втората половина на 2023 г. и 2024 г., през първата половина на 2025 г. се наблюдава значително забавяне на плащанията. През втората половина на 2024 г. бяха изплатени 66 млрд. евро, а през първите пет месеца на 2025 г. бяха изплатени само 9,5 млрд. евро в момент, когато е необходимо по-нататъшно ускоряване предвид бързо приближаващите срокове през 2026 г.

За да се приложи напълно МВУ и да се извлекат ползите от него, е необходимо значително ускоряване на изпълнението от страна на държавите членки. Настоящото темпо на изпълнение не е достатъчно, за да се гарантира завършването

⁽¹²⁾ Изчислено като дял от БВП за 2024 г. Повечето държави членки бенефициери се възстановиха значително след кризата с COVID-19, включително благодарение на МВУ. Това доведе до намаляване на дяловете от БВП за 2024 г. в сравнение с разпределенията като дял от БВП за 2020 г. — референтната година при създаването на МВУ през 2021 г.

⁽¹³⁾ ср. [Годишен доклад](#) относно прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост, 2024 г.

на всички ключови етапи и цели до август 2026 г. и изплащането на пълния размер на средствата по линия на МВУ до края на механизма през 2026 г.

2.2. Забавянията на изпълнението водят до разходи за Европейския съюз

Забавянията в изпълнението допълнително усложниха и без друго натоварения в края на периода профил на изпълнение, което води до значителни финансови разходи за бюджета на ЕС. Поради големите финансираня, необходими за последната година от изпълнението, Комисията трябва да планира предварително операциите си по заемането на средства от капиталовите пазари. Това важи с най-голяма сила за заемите по линия на МВУ поради значителния обем на програмата и крайния срок за извършване на плащания до края на 2026 г. От началото на механизма Комисията набираше заемни средства по линия на МВУ въз основа на предвидения график на исканията за плащания на държавите членки за период от 6 до 12 месеца и успя да им изплати средствата веднага след одобряването на плащанията. Исканията за плащане обаче често се подават и изпълняват със закъснение спрямо планирания график, особено когато държавите членки подават едновременно целеви преразглеждания на своите ПВУ.

През първата половина на 2025 г. се наблюдаваха две тенденции, които затрудняват управлението на ликвидността. Първо, както бе споменато по-горе, изплатените суми са значително по-малки от прогнозираните въз основа на данни на държавите членки, което доведе до неочаквано натрупване на големи салда от страна на ЕС за продължителен период от време. Второ, промените в лихвената среда означават, че касовите наличности започват да генерират нетни разходи за ликвидност за бюджета на ЕС и за бенефициерите на заеми, въпреки активното управление на ликвидността от страна на Комисията в очакване на одобряването на плащанията. Предвид концентрацията на очакваните плащания в последната фаза на МВУ Комисията ще продължи да използва всички възможности за финансиране, за да гарантира, че ще може да продължи да извършва плащанията в зависимост от необходимостта.

2.3. Планиране на приключването на МВУ

МВУ подлежи на строги срокове за изпълнение в съответствие с неговия характер на временен инструмент за подкрепа, създаден в отговор на кризата с COVID-19. Като целеви инструмент, предназначен за справяне с неблагоприятните въздействия и последици от кризата с COVID-19 в Съюза, подкрепен от извънредните и временните допълнителни средства в Решението за собствените ресурси⁽¹⁴⁾, МВУ беше създаден с много строги срокове, които са определени в

⁽¹⁴⁾ Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 г. относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом, ОВ L 424, 15.12.2020 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj>

Регламента за ИЕСВ⁽¹⁵⁾, в Регламента за МВУ⁽¹⁶⁾ и в Решението за собствените ресурси и за които не е възможна дерогация.

Държавите членки имат 454 дни, за да изпълнят реформите и инвестициите, включени в техните ПВУ. Регламентът за МВУ и приетите решения за изпълнение на Съвета предвиждат, че всички ключови етапи и цели за изпълнението на реформите и инвестициите трябва да бъдат завършени до 31 август 2026 г.⁽¹⁷⁾ В съответствие с тези разпоредби всички действия, предприети след 31 август 2026 г. за постигане на ключовите етапи и целите, не може да бъдат взети предвид при оценката на исканията за плащане. Това се отнася и за действията, предприети за осигуряване на удовлетворително изпълнение на ключовите етапи и целите, обхванати от решенията за спиране, приети преди 31 август 2026 г., и изключва възможността за започване на нови процедури за спиране след тази дата. Това означава също така, че няма възможност за приемане на изменения на ПВУ след 31 август 2026 г. Всички искания за плащане, включително декларациите за управлението, обобщенията на извършените одити⁽¹⁸⁾ и всички необходими доказателства за тяхната оценка, трябва да бъдат подадени до 30 септември 2026 г.⁽¹⁹⁾ След това Комисията ще оцени удовлетворителното изпълнение на ключовите етапи и целите, включени в последните искания за плащане, в съответствие с рамката за оценка на ключовите етапи и целите съгласно Регламента за МВУ, публикувана на 21 февруари 2023 г.⁽²⁰⁾ Всички плащания се извършват до 31 декември 2026 г.⁽²¹⁾

(15) Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19, ОВ L 433I, 22/12/2020 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj>

(16) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост, ОВ L 57, 18.2.2021 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>

(17) Членове 18 и 20 от Регламента за МВУ и член 2, параграф 4 от съответните решения за изпълнение на Съвета

(18) В съответствие с член 22, буква в) от Регламента за МВУ

(19) Член 6 от споразуменията за финансиране по линия на МВУ и член 7 от споразуменията за заем по линия на МВУ

(20) Приложение I към Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета Механизъм за възстановяване и устойчивост: две години по-късно, Единствен по рода си инструмент в основата на екологичната и цифровата трансформация на ЕС, COM(2023) 99 final, 21 февруари 2023 г.

(21) Член 24 от Регламента за МВУ, *вж.* също член 3, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19, и изключенията, посочени в него

Фигура 3: График за приключването на МВУ

3. НАСОКИ ЗА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2026 Г.

Предвид забавянията в изпълнението и предстоящите срокове по МВУ през 2026 г. в настоящия раздел се предоставят насоки за държавите членки за това как да рационализират допълнително своите ПВУ, какви варианти да обмислят, когато ги преразглеждат и как да планират предварително подаването на последните искания за плащане през 2026 г.⁽²²⁾

Всички преразгледани ПВУ трябва да продължат да отговарят на всички критерии за оценка, определени в Регламента за МВУ. Целта е да се гарантира, че плановете продължават да подкрепят държавите членки при удовлетворяването на техните специфични нужди, че поне необходимите средства по Регламента за МВУ, се разпределят за екологичния и цифровия преход, че се спазва принципът за ненанасяне на значителни вреди и че финансовите интереси на Съюза са защитени. В този контекст държавите членки следва също да преразгледат състоянието на изпълнението на своите проекти с положителен климатичен коефициент и да гарантират, че докладването им пред Комисията е актуално ⁽²³⁾.

3.1. Рационализиране на ПВУ

Държавите членки следва да преразгледат изчерпателно своите ПВУ възможно най-скоро, за да гарантират, че всички ключови етапи и цели могат да бъдат изпълнени до крайния срок 31 август 2026 г. В плановете трябва да останат само мерките, които със сигурност ще бъдат изпълнени изцяло до този краен срок. Мерките, за които това не може да бъде гарантирано, следва да бъдат отменени, за да се избегне отмяната на големи суми от средствата на МВУ. Приоритет трябва да се даде на осигуряването на отпускането на безвъзмездни средства. За да остане достатъчно време за изпълнението на всички ключови етапи и цели и за оценката на всички искания за плащане, Комисията приканва държавите членки да предприемат

⁽²²⁾ Насоките в този раздел ще бъдат допълнени с допълнителни технически насоки за държавите членки относно „приключването“ на МВУ. При подготовката за приключването на МВУ Комисията ще предостави подробни насоки за всички оперативни аспекти, свързани с приключването на механизма, включително за изчистването на предварителното финансиране, докладването и защитата на финансовите интереси на Съюза.

⁽²³⁾ Докладването за изпълнението на тези мерки изостава. Предвид факта, че Комисията разчита на данните за докладването от държавите членки разходи в областта на екологията за емитирането на „зелени“ облигации по NextGenerationEU, държавите членки следва да докладват своевременно за направените разходи и да осигурят навременно докладване в бъдеще.

такива преразглеждания на плановите възможно най-скоро и в никакъв случай не по-късно от края на 2025 г. Незавършването на такива преразглеждания ще доведе до повишен риск от неизпълнение на мерките по МВУ и съответно до отмяна на задължения за средства по линия на МВУ.

Тези последни преразглеждания на плана следва да се използват и за преразглеждане на формулировките на мерките, ключовите етапи и целите, за да се гарантира, че те са насочени единствено към съществените елементи. Целта следва да бъде улесняване на изпълнението и оценката на изпълнението на ПВУ, както и намаляване на административната тежест, при запазване на амбициозния характер на плана и продължаване на спазването на изискванията на Регламента за МВУ. Първо, в отговор на исканията на държавите членки Комисията ще предложи на Съвета да премахне от решенията за изпълнение на Съвета всякакви двусмислени или неясни формулировки или спецификации, които надхвърлят изискванията, необходими за доказване на изпълнението на дадена мярка. Второ, държавите членки следва да преразгледат включването в своите ПВУ на незначителни реформи, които не допринасят за преодоляване на проблемите, свързани с CSR. Трето, предвид бързо приближаващия краен срок за приключване на мерките, където е целесъобразно, следва да бъдат премахнати междинните ключови етапи и цели, за да се насочи вниманието върху крайните резултати. Четвърто, където е възможно, държавите членки се насърчават да изменят плановите си, за да ускорят подаването на искания за плащане през 2025 г. за вече постигнатите междинни ключови етапи и цели с цел да се намали размерът на исканията за плащане през 2026 г. Когато рационализират своите ПВУ, държавите членки следва да гарантират, че всички критерии за оценка на МВУ продължават да бъдат спазвани, включително че плановите продължават да отговарят на всички или на значителна част от съответните CSR, че се отпускат достатъчно средства за екологичния и цифровия преход, че се спазва принципът за ненанасяне на значителни вреди и че се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза, както е отразено, когато е уместно, в ключовите етапи на одит и контрол. Амбицията за реформи в областта на върховенството на закона трябва да бъде запазена. Комисията ще работи съвместно с държавите членки, за да подпомогне това рационализиране, за да бъде осигурено равно третиране и съгласуваност между плановите. Комисията ще обсъди с държавите членки на двустранно и многостранно равнище и ще предостави конкретни примери за това как да се рационализират и опростят процедурите и дали държавите членки могат да предприемат допълнителни мерки, освен изброените по-долу, които да допринесат за добре набелязани проекти в подкрепа на цифровите приоритети, като например в областта на изкуствения интелект (GigaFactories, AIFactories), кабелите и чиповете, както и за приоритетите в областта на научните изследвания и иновациите.

3.2. Възможни варианти при изменение на ПВУ

Когато изменят своите ПВУ, държавите членки се насърчават да проучат всички налични възможности да запазят заделените им средства по ПВУ, по-специално за компонента на безвъзмездната подкрепа, като същевременно гарантират, че подкрепените реформи и инвестиции продължават да осигуряват високо равнище на резултатност в съответствие с приоритетите на ЕС. Следва лесно да може да се доказва, че новите инвестиции са в съответствие с приложимите законоустановени изисквания. За тази цел може да се разгледат следните варианти:

- **Разширяване на обхвата на съществуващите мерки**

Държавите членки следва да разгледат възможността да разширят мерките, чието изпълнение протича добре, въз основа на доказано или възможно търсене. Това може да включва инвестиции, чието изпълнение може да бъде ускорено, или мерки, които вече показват по-добри от очакваните резултати.

- **Намаляване на плановите със свръхзаявки или намаляване на пакета за заеми**

В случай че общите очаквани разходи по ПБУ надвишават разпределените финансови средства, мерките, подкрепени от безвъзмездната подкрепа по линия на МВУ, които вече не могат да бъдат изпълнени, може да бъдат отменени, без да бъдат заменени, до размера на свръхзаявките. В този случай общата безвъзмездна подкрепа по МВУ ще остане непроменена.

За държавите членки, които получават подкрепа под формата на заеми по МВУ, и ако трябва да бъдат премахнати проекти, финансирани с безвъзмездна помощ, мерките, финансирани със заеми, могат да бъдат прехвърлени към компонента за безвъзмездна подкрепа. Това би позволило да се запази размерът на безвъзмездната помощ, като същевременно се намали част от подкрепата под формата на заем, освен ако не бъде компенсирана с нови или разширени мерки, финансирани от заем.

Освен това много от инвестициите по линия на МВУ, финансирани със заеми, се основават на търсенето, а то може да е по-малко от първоначално предвиденото. Следователно тези мерки може да бъдат намалени, за да съответстват на ефективното търсене, и да се използва само необходимата сума от заема.

- **Разделяне на проекти по МВУ за продължаването им с национални или други средства от ЕС**

Проектите, за които вече не е възможно да бъдат реализирани до август 2026 г., може да бъдат преразгледани, за да се запазят само елементите, които ще бъдат финансирани по МВУ и които могат да бъдат изпълнени в този срок. Частта, която продължава да се финансира по МВУ, следва да представлява самостоятелна инвестиция в ПБУ. Това означава, че „запазените“ елементи не следва да се ограничават до междинни етапи като обявяване на покана за участие в търг. Останалата част от проекта може да бъде реализирана с национални или, ако е допустимо, с други средства от ЕС в по-дългосрочен план. В неотдавнашния междинен преглед на политиката на сближаване също се насърчават държавите членки да набележат такива проекти по линия на МВУ преди измененията на програмите по политиката на сближаване⁽²⁴⁾.

- **Финансови инструменти и схеми за безвъзмездна помощ**

МВУ може да подкрепи създаването на независимо управляван инструмент за стимулиране на частните инвестиции. При такива инвестиции ключовите етапи в МВУ биха обхванали i) превеждането на средствата на партньора по изпълнението при подписването на споразумение за изпълнение и ii) подписването на договори с крайните бенефициери за използване на преведените средства в тяхната цялост. За

(24) Вж. [communication-mid-term-review-2025_en.pdf](#)

да въведат такъв финансов инструмент или схема за безвъзмездна помощ, държавите членки следва да определят пазарната неефективност, която се стремят да отстранят, и свързаното с нея пазарно търсене, да гарантират, че решенията за отпускане на средства от партньора по изпълнението са независими от правителството и че финансовото управление е отделено от държавата членка, както и да проучат оперативния капацитет на партньора по изпълнението за въвеждане на такъв инструмент.

- **Трансфери към InvestEU**

Държавите членки могат да прехвърлят средства към раздел „Държави членки“ на InvestEU в размер до 4 % от общия размер на предвидените за тях средства по МВУ и допълнително 6 % за мерки, които допринасят за постигането на целите на платформата за стратегически технологии за Европа (STER). Последният ключов етап от ПВУ би било одобряването на всички инвестиционни операции от Инвестиционния комитет на InvestEU до 31 август 2026 г. Предвид различните етапи на процеса държавите членки, които желаят да прехвърлят средства от МВУ към InvestEU, трябва да представят преразгледан ПВУ възможно най-скоро.

- **Вливане на капитал в национални насърчителни банки и институции (ННБИ)**

МВУ може да подкрепи вливане на капитал в ННБИ (или в техни дъщерни дружества), по-специално за подкрепа на проекти в съответствие със стратегическите приоритети на ЕС, доколкото те отговарят на набелязани пазарни нужди и при условие че ННБИ има капацитет да разшири дейността си и че инвестиционната му политика е съгласувана с целите на политиките на МВУ. Конкретните ключови етапи за такова вливане на капитал ще бъдат: i) записване на целия допълнително внесен капитал от държавата членка, ii) приемане на преразгледана инвестиционна политика на ННБИ относно начина на използване на увеличения капитал и iii) при необходимост, влизане в сила на всички необходими промени в управлението, както и в рамката за одит и контрол на институцията. Това вливане на капитал може да включва разширяване на мандата на ННБИ с дейности, съгласувани с целите на МВУ и с приоритетите на ЕС, като декарбонизация на промишлеността, енергиен преход, достъпни жилища, достъп до капитал или сигурност и отбрана.

- **Вноски в Програмата за европейската отбранителна промишленост (ПЕОП)**

МВУ може да подкрепи доброволните национални вноски за бъдещата Европейска програма за отбранителната промишленост (EDIP). Вноската в ПЕОП в този случай ще се счита за инвестиция по линия на МВУ. Впоследствие ще бъдат подбрани и подкрепени конкретни проекти в рамките на ПЕОП в полза на съответната държава членка, като изпълнението им ще се осъществи в по-дългосрочен план. Мярката по линия на МВУ ще включва ключов етап, свързан с подписването на споразумение за участие и превеждането на средства към ПЕОП, и ще посочва какъв вид дейности в рамките на ПЕОП ще бъдат финансирани. За да проработи тази възможност, в регламента за ПЕОП ще трябва да се включи разпоредба, която да гарантира, че доброволните вноски, подкрепени по линия на МВУ, се използват в полза на съответната държава членка. Комисията приканва съзакондателите да включат такава разпоредба в регламента за ПЕОП по време на тристранните преговори.

- **Вноски по програми на ЕС за спътникови комуникации**

МВУ може да подкрепи вноските на държавите членки за разработването на компоненти от космическата програма на Съюза или от Програмата на Съюза за сигурна свързаност⁽²⁵⁾. Тези вноски ще се считат за инвестиции по линия на МВУ. Програмите на Съюза за космическото пространство и за сигурна свързаност укрепват стратегическата автономност, технологичната независимост и устойчивостта на Съюза и допринасят за сигурността и отбраната. По-специално Програмата на Съюза за сигурна свързаност има за цел да осигури надеждна, сигурна и икономически ефективна сателитна свързаност за правителствени нужди. Тези програми подкрепят проекти на ЕС за сигурни спътници като „Галилео“ (спътникова навигация), GOVSATCOM или IRIS² (спътникова комуникация). В рамките на МВУ държавите членки могат да предоставят доброволни вноски за такива програми, при което в споразумението за вноската между Комисията и държавата членка да се гарантира, че вноската на държавата членка ще бъде използвана по тези програми в полза на съответната държава членка. Мярката по линия на МВУ ще включва ключов етап, свързан с подписването на споразумение за вноската и превеждането на средства към съответната програма.

3.3. Подготовка на исканията за плащане през 2026 г.

2026 година ще бъде решаваща година за плащанията, с кратки срокове и съществено въздействие върху ресурсите както на държавите членки, така и на Комисията. Тъй като крайният срок за подаване на последното искане за плащане е 30 септември 2026 г., а плащането трябва да се извърши до 31 декември 2026 г., периодът за оценка ще бъде изключително кратък. В съчетание с вероятния голям брой ключови етапи и цели, които трябва да бъдат оценени, ще бъде от решаващо значение да се гарантира ефективен и гладък процес на оценяване.

Държавите членки се насърчават да планират предварително и да гарантират надеждността на представените в срок доказателства, за да се ограничат проблемите, възникващи по време на оценката. Вземането на решения за плащане в рамките на срока ще бъде възможно само ако държавите членки представят достатъчно пълни искания за плащане. Непредоставянето на доказателства, че всички изисквания към ключовите етапи и целите са изпълнени, неизбежно ще доведе до отмяна на отпуснатите средства. Всички необходими доказателства за удовлетворително изпълнение на ключовите етапи и целите, които са част от последното искане за плащане, ще трябва да бъдат предоставени до 30 септември 2026 г., тъй като ще има изключително малко време за обмен на информация между службите на Комисията и органите на държавите членки през периода на оценка на последните искания за плащане. В този контекст доказателствата следва да се споделят неофициално със службите на Комисията веднага щом са готови, дори преди официалното подаване на исканията за плащане. Това е особено важно в случая на ключови етапи и цели, които се оценяват чрез извадки, при които опитът показва, че е необходим многократен обмен на информация между държавата членка и Комисията, за да се установи удовлетворителното изпълнение.

⁽²⁵⁾ Регламент (ЕС) 2023/588 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2023 г. за създаване на Програма на Съюза за сигурна свързаност за периода 2023—2027 г.

Държавите членки и Комисията следва също така да гарантират, че са отпуснати достатъчно ресурси за обработката на подадените искания за последно плащане. В повечето държави членки броят на ключовите етапи и целите, които трябва да бъдат обработени през 2026 г., ще бъде значително по-голям, отколкото през която и да е предходна година. Предвид тези извънредни обстоятелства службите на Комисията, които работят по МВУ и по Инструмента за техническа подкрепа (ИТП), обединяват усилията си, за да гарантират, че са налице достатъчно ресурси за обработване на последните искания за плащания по МВУ. Държавите членки се насърчават да коригират ресурсите си според необходимостта и възможността, за да гарантират, че разполагат с административния капацитет за успешното изпълнение на своите ПВУ в съответствие със законоустановените срокове. Комисията ще продължи да следи отблизо всички стъпки на държавите членки за изпълнение на техните ПВУ и за подаване на съответните искания за плащане.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Посредством МВУ ЕС предприе безпрецедентна и ефективна стъпка за колективно укрепване на възстановяването, устойчивостта и конкурентоспособността на икономиката и обществото си в отговор на пандемията от COVID-19. Изправен пред една от най-тежките кризи в своята история, ЕС се възстанови бързо, като инвестира в по-устойчиво и проспериращо бъдеще за своите граждани и предприятия. През последните четири години беше постигнато много, въпреки войната на континента и неочакваните енергийни и търговски сътресения. Държавите членки осъществиха амбициозни структурни реформи, които обхващат правосъдието и пенсионните системи, пазарите на труда, обществените поръчки и много други сектори. Благодарение на инвестициите, подкрепени по линия на МВУ, енергоснабдяването на ЕС е по-чисто и по-безопасно, мрежата на обществения транспорт е по-силна и по-ефективна, гражданите ползват по-добри публични услуги и инфраструктура, предприятията са по-цифровизирани и конкурентоспособни и се възползват от по-квалифицирана работна сила.

За да може МВУ да реализира пълния си потенциал, сега са необходими всички усилия за ускоряване на изпълнението и за осигуряване на пълното изплащане на всички предвидени ресурси. Всички държави членки се насърчават да извършат систематичен преглед на своите ПВУ, за да ги рационализират и опростят, като същевременно гарантират, че продължават да отговарят на всички критерии за оценка, определени в Регламента за МВУ. С ускоряването на изпълнението равнопоставеността на поколенията остава в центъра на NextGenerationEU.

От самото начало МВУ беше създаден като временен инструмент, който ще приключи през 2026 г. Тъй като крайният срок на действие на инструмента вече наближава, Комисията е готова да работи с държавите членки за осигуряване на плавно и успешно приключване на действието на инструмента. С оглед на оставащите 454 дни за изпълнение сега е моментът да се действа и да се постигнат резултати.